

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Teatrului No. 4

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR
Felelős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ARAK:
Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei magánosoknak 250 L., felévre 130 L., negyedévre 65 L. Külföldön 2 Dollár, Kc. 75 15, S. 19. Dinar 120.

Erő és hatalom

A kettő nem jár mindig együtt. Sokszor az erő nem jelent egyúttal hatalmat is. A Zsidó Párt megmutatta erejét, olyan tempóval és olyan rugalmassággal, amely biztos talpazatát jelenti annak a fundamentumnak, amelyre építeni ezután kell és szabad is a romániai zsidóságnak. Erő, mutattunk befelé és kifelé egyaránt. Megmutattuk azoknak, akik a zsidóság keretein belül próbálták meg, hogy szu módjára rágják az életerős fát. Megmutattuk a szilvasokkai kooperáló asszimiláns román zsidóknak, akiket és megmutattuk ugyanolyan elánnal az asszimiláns magyar zsidóknak is, hogy nincs számottevő hatalma a zsidóság keretein belül: csak a Zsidó Pártnak.

A kiválójó és körülöttünk élet-hajáharcot vivő román pártoknak is megmutattuk, hogy nem akarunk egyiknek sem uszályhordozója lenni, mi nem avatkozunk bele abba a politikába, amely ugyiszóvján belső ügye a románságnak és a belkonfárkodás művelése — a multak tapasztalatait mutatják — csak ártalmára van a zsidó összeségnek. Az ilyen „politika” csak az antiszemizmus ajá ad lovat. A Zsidó Párt nem politikát csinált, amikor zászlót bontott és nem csinált politikát, a szónak kompromittált értelmében akkor, amikor 5-7 képviselője, a parlament trübünjéről védi meg az összsszsidóság érdekeit.

Erő és hatalom, nem jár mindig együtt. — Merő megmutattuk erőnk, még nem jutottunk hatalomhoz, az ország politikájában. Ott nem! De véglegesen biztosítottuk hajajamunkat a megértő, hűséges zsidó tömegek előtt. Most már biztosan hivatkozhatunk a zsidó tömegek osztályon szilvasokkaijára, mert hiszen a mult évj ad hoc győzelmet mos megismételjük. Megismételjük, csak még erőteljesebben domborodik ki azért, mert a mostani választási általános közöny előzte meg, főképpen a kisebbségi népek között. De a mi zsidóink nem voltak közönyösek. Tudták, mi a kötelességük, tudták, hogy bizonyos szempontból a romániai zsidóság jövőjéről van szó. És 52 megyében lakó zsidó tízezrek vonultak zárt sorokban az urnák elé, hogy hivatalos tegyenek négy országrészben a zsidó szolidaritás mellett.

Egy percre megálltunk a zsidótömegek hűséges kötelesség teljesítése mellett és meghajítottuk elismerésünk zászlóját a névtelen hősök, a szavazó polgárok tízezei előtt. És új acélos erővet, kegy javább folytatódják a munka, a további sikerek érdekében.

Azoknak pedig, akik ezentul ott a bukaresti parlament szószerkéről kell erős harcok árán megvédeni a zsidó érdekeket, azt izenjük: hogy mögöttük állunk és tegyenek ők is hivatott vezérek, akik munkájukkal, harctermetőségükkel, komolyságukkal és telkesedésükkel az igaz szavazók szerepét vállalják. Nehéz és fáradságos feladat, de mi bizony reméljük, hogy nem fogunk sohasem csajódni bennünk.

Kik lettek a Zsidó Párt képviselői?

A nagy harcok és küzdelemnek előharcosai voltak azok, akik ezentul a parlament szószerkéről fogják megvédeni a zsidóság legemlésebb érdekeit. Mindenkit érdekel, hogy kik azok, akik a nehéz feladatot vállalták és akik mostantól a romániai zsidóságnak a román Kamarában szószerkői lesznek.

1. Dr. Fischer József (Máramaros) Ugy hiszik, az ő kiváló egyénisége főlegesen ismereteli lapunk olvasóközönsége előtt. A legkiválóbb és legrátermettebb férfiú erre a posztra.

2. Michel Landau. (Sorooca.) Beszarabia szülőtte. A legharcosabb zsidó egyéniség. Azon egyéniségek közé tartozik, akik csak abból az östelevényből származhatnak, amelyet az a sok zsidó vérről megszentelt orosz föld adhat csak

a zsidóságnak. Az „Unser Zeit” Kiseneben megjelenő napilap szerkesztője.

3. Dr. Mayer Ebner (Csernovic.) Őt sem kell bemutatnunk. Az örökké fiatal, örökké agilis, legderekább zsidó harcos. Bukovina képviselője, akinek egy tapasztalatokban gazdag mult áll mögötte. Az „Ostjüdische Zeitung” szerkesztője.

4. Dr. Marton Ernő (Storonet) is ismerik szerzte az országban. Az „Uj Kelet” kiváló szerkesztője és közéleti férfiú, aki volt már alpolgármestere Kolozsvár zsidóságának és most Bukarestben fog harcolni a zsidó jogokért.

5. Dr. Manfred Reifer (Compolung), a mult Kamarai szeszió ismert nagyszerű zsidó harcosa, vagy Misu Weismann (Hotiu) a romániai cionisták egyik régi kipróbált vezére.

Az országos orthodox választmány fel akarja falni a hitközségeket!

Az erdélyi hitközségek erőteljesen szervezkednek a terror leküzdésére

Utóhangok a Félix-fürdői gyűléshez

[Az erdélyi orthodox központi iroda országos választmánya mint ismeretes a folyó hó 7-én Félix-fürdőn tartott gyűlése két határozatot hozott, amelyek közül az első a központi iroda fenntartásának biztosítását szolgáló pótyabellajegyek bevezetését, a második pedig a szatmári hitközségi vezetőség feloszlatását mondta ki. Mindkét határozat mélyen sérti a hitközségek törvénybiztosította autonómiáját és a legnagyobb mértékben aggályos, úgy, hogy a létükben veszélyeztetett hitközségek a legsürgősebben módot kell találnak arra, hogy a sérelmes határozatok nullifikáltassanak és azok életbe ne lépjenek.

Ugyanis a választmány mindkét határozat végrehajtásának biztosítására a legveszedelmesebb szankció alkalmazását írta elő: a metszők elvonását a renitens hitközségek ellen. Ezért feltétlenül szükséges, hogy e kérdést a legtíztesebben megvilágítsuk a közvélemény előtt rámutatva arra, hogy a választmány egyrészt hatáskörét túllépeve ragadtatta magát ilyen illegális határozatokra, másrészt a veszedelmekre, amelyek az elharmarkodott elhatározásból származhatnak.

A kiindulási pont csak az lehet, hogy a központi iroda nem öncél, hanem a hitközségek érdekében alapított intézmény. Ebből következik, hogy sohasem szabad előfordulnia olyan szituációnak, hogy a központi iroda hatalmi tuffetésben fusson és miként a mitologiai Kronos saját gyermekeit falta fel, a központi iroda a hitközségek megsemmisítését tűzze ki feladatul.

Mihelyt a központi iroda olyan határozatokat hoz, hogy tisztára anyagi kérdésben, mint az iroda fenntartási költségeinek felhajtása, ő rendelkezik a hitközségi metszőkkel és azokat munka ledőlására kényszeríti a rabkik tanács útján, vagyis kiéhezeti a hitközségeket és ezek rákényszeríti saját diktátumának elfogadására, akkor az orthodoxia felte örzött autonómiája megsemmisült, még pedig nem külső el-lenség aktusa, hanem a hitközségek központi szervezetének balkezés és törvénytelen ténye alapján. Ennek pedig a zónán és szavára hajl-garva sohasem szabad megörötnie!

Tény az, hogy a központi iroda költségeit a hitközségek kell fedezték és az is kétségtelen, hogy egy a helyzet magaslátán álló központi szervezettől a hitközségek sohasem fogják megtagadni támogatásukat, mert hiszen egy jól működő központi irodára éppen olyan szükség van, mint magára a hitközségre. De ezzel szemben százaszorosán áll az is, hogy a hitközségek nem kötelesek sem erkölcsileg, sem anyagiilag támogatni egy olyan központi szervezetet, amely nem értettük van, hanem kizárólag egy párt malmára hajtja a vizet. Nem támogathatnak semmikép egy központi irodát, amely hosszú évek óta, amióta az erdélyi orthodoxia különálló szervezet, ellenségesen áll a nagy hitközségekkel szemben és ahelyett, hogy a többségi akaratot futtatná szóhoz, az igazságot államiban lábbal tiporja és a nagy hitközségeket iralmatlanul kiszolgáltatja egy terrorista csoport önkényének. Egészen világos, hogy a nagy hitközségek nem nyujthatnak anyagi támaszt egy terrorista

Szabóságomat áthelyeztem

Bémer-tér 3 szám alá (Roth M. utóda cég mellé) Olcsón készítek legújabb divatu ruhákat valódi angol szöveteiből is!!

HACKMAYER férfiszabó

irányzatnak, amely egyszerűen ki akarja őket anyagilag használni, hogy a zsebükben kikény-szerített pénz birtokában még jobban guzsa kőse őket és még reményt se engedjen arra, hogy ennek a méltatlan és szörnyű állapotnak egyszer csak vége szakad.

A terror, amely alatt már annyi év óta nyög az erdélyi orthodox zsidóság, most tető-pontjára jutott, mert már ott tart, hogy a hit-községek autonómiáját egy határozattal meg-semmisíti és akkor úgy rendelkezik bármely hitközséggel, ahogy és amikor éppen kedve tartja. Nem, ez a rendszer nem tarthat tovább, a hitközségek tovább nem tűrhetik ezt a hatalmi tobzódást, a törvényeknek ezt a lábbal tiprását, a hitközségek autonómiájának ezt a teljes ki-semmisítését. Az országos választmányok sem ritadís, sem világi törvény nem adott jogi alapot arra, hogy kicsavarja a hitközségek kezéből a metzók feletti rendelkezési jogot és a metzók leltésa révén bármikor súlyos zava-rokat idézzen elő a hitközségi ritadís éleiben! Mint értesülünk, az entradim főbbi ur is kijelentette, hogy nem engedheti meg, miszerint a metzók feletti a központi iroda rendelkezék, mert ez a legveszedelmesebb következményekkel járhat. Ha csupán arra mutatunk rá, hogy ilyen illegális beavatkozás a különböző rabbinatusokat is ellenfében hozza egymással, sőt egyes rabbi-akat hitközségeikkel, éket ver a metzók és a hit-községek között eddig fennállót rendes kapo-solatba, a közönségek valóságos demoralizálá-sa, már eleget mondtunk, hogy mindenki belássa az ilyen szörnyűsülett rendet elhibázott voltát.

Eppen ezért az erdélyi orthodox hitközségek között mozgalom indult meg, hogy veszélyezte-tett autonómiájuk megvédésére sürgősen kiépít-tik a szolidaritás kapcsolatot, melynek erejével leghatározottabban utják állják a további ter-roinak és tesüteljeg fognak felléni a választ-mány illegális határozatának alkalmazása ellen. Evégből a hitközségek állandó kontaktust fog-nak fenntartani egymás között és lehetetlenné fogják tenni a terrorista tervet megvalósítását.

Es itt rá kell mutatni az országos választ-mány másik illegális határozatának körülmé-nyekre is. A Félix-fürdőn előre kiírtvált komplott szerint megjelent a szatmári hitközség ellenzék csoportjának néhány embere és terrorista mó-don arra kényszerítette a vezetőséget, hogy tárgyalás alá vegye a szatmári hitközség ve-zetésének kérdését. Itabár a szervezeti szabályok szerint a választmány nem foglalkozhatik tárgyo-sorozaton nem szereplő ügygel, tehát az ilyen megrögzöttség tárgyalásnak lehetősége előleg is ki van zárva, a választmány mégis letárgyalta a szatmári ügyet, természetesen anélkül, hogy az ügyet előzetesen bevizsgálta, vagy az érdekel-t hitközségi vezetőséget a tárgyalásra megidéz-te volna.

De egyébként is ellenkezik a szervezeti sza-bályzatokkal, hogy a választmány ilyen kérdéssel foglalkozzék. Ismét belegázolt a választmány egy hitközség autonómiájába. Ugyanis a választ-mány csakis olyan hitbéli, adminisztratív, pénz-ügyi és gazdasági kérdéseket foglalkozhatik, amelyek az orthodox zsidóság egyetemes érde-keit érintik. Egy hitközségi vezetőség feletti példát törni és azt hivatalból elmozdítani egy-általán nem áll hatáskörében.

Ez tisztán a hitközség belső ügye, amely-hez csak annyi köze van a központi szervezet-nek, hogy a belső viszály elintézésére a hitközség alapszabályai szerint hivatott választói biróság összeállítására és a felek kibékíté-sére. A választott bíróság megalakítása körül is biztosít a szervezeti szabályzat hatáskört a köz-pontnak. De csakis oly esetben mozdíthat el hivatalból nem az országos választmány, ha nem a központi bizottság valamely hitközségi előjárásait, ha az előjárás nem respektál-ná a választott bíróságnak az alapszabályok szellemében hozott ítéletét. Nos a szatmári hit-község kérdésében az országos választmány el-mozdítására ítelt egy vezetését, amely legá-lisan ül a helyén imádr mástól év óta és amely

nek megdöntésére semmiféle választott bírósági eljárás nem volt folyamatban, nem is volt soha-sem indítványozva és miután 1931 tavaszán tör-vény megválasztása ellen jogszervi határidőben semmiféle petíció nem adott be semmiféle egy-lázi vagy világi hatósághoz, emellett fogva nincs is jogom arra, hogy most a hajánd fogva rún-cigáljanak elő akar egy választott bírósági eljá-rást is vele szemben.

Ilyen esetben tehát, amikor semmiféle tör-vényes alap nincsen a szatmári hitközség veze-tőségének elmozdítására, az erdélyi orthodoxia országos választmánya kapható volt arra, hogy a törvények nyílt megsértésével hozzon határo-zatot a hitközségi vezetőség hivatalvesztésére és pedig ismét a metzók elvonásának szankciója alatt! Es hogy a törvénytelenség pohara még jobban telve legyen, az országos választmány már előre hivatalba ülteti a szatmári ellenzék-nek a közelmulban csak amugy egymás között a Teitelbaum-féle imaházba kitéveztet „hitköz-ségi előjárásait”, melynek „megválasztásá-ról” Szatmáron senki fiának nem volt tudomása, talán az érdekelteknek sem és az országos vá-lasztmány nagylelkűen megszavazta föelőre en-nek a jogtalan és alaktalanul alakított „előjárás-nak” két metzót, akik a hitközséget ki-szolgálalni lesznek hivatva.

A Szatmára vonatkozó határozat intó példa lehet valamennyi erdélyi hitközségnek arra, hogy a kard a fejük feletti függ és bármely per-cben rájuk csaphat. Intó példát statubát Félix-fürdőn az orthodox országos választmány, hogy bármely percben bármely csekély ügyben késti tehet bármely hitközség nyakára, mert elvon-hatja a hitközség legális vezetőségének rendel-kezése alól a metzókét és vagy megadása kény-szeríti bármilyen lehetetlen kérdésben a hitköz-séget, vagy terrorral felborítja a rendet és nyu-galmat.

Ime itt látszik a Félix-fürdőn hozott két határozat összefüggése. Mindkét esetben egy a központi pótközlőjegygek, mint a szatmári hitközség vezetőségének ügyében az országos választmány a metzók feletti törvényellenes rendelkezéssel egy csapásra megszünteti a hit-községek autonómiáját s a hitközségeket degra-dálja az önkényes rendelkezés szolgái végrehaj-tóivá. Így nem lehet a hitközségeket vezetni és fenntartani és vagy visszazsorítják a hitközség-ek az országos választmányt a törvényesség korlátai közé, vagy pusztulás következnek be az egész vonalon. A modern Kronost. a Központi Iroda vezetőségét, mely saját gyermekeit akarja megenni, kényszerzubbony által kell korlá-tozni. Csakis ez lehet a segítség. (—)

Schildkraut József amerikai zsidó film-sztár keresztény hitvese zsidó hitre tér

Bécsből jelentik: Schildkraut József, a hír-neves amerikai fiatal filmstár, aki Bécsbe érke-zett, hogy eljásza „Az amerikai tragédia” fő-szerepét, e napokban házasságát kötött Miss Mary Mancyvel, egy angol keresztényférfi család egyetlen leányával. A polgári házasság ta-nuja az amerikai vicekonzul volt. Schildkraut a mennyasszony ujjára egy sima jeggyűrűt adott, melynek belsejébe I. „Mágen Dávid” volt bevés-ve. A házasság mögött romantikus szerelem hu-zódik meg, amennyiben a mennyasszony, aki gaz-

Idei égetésű I-ső osztályu kitünő minőségű nagy dimenzióju saját igán is házhoz szállítva ismét kapható JUTÁNYOS ÁRBAN WASSERSTROM téglá és cserépgyárában TELEP: STR. MINELOR (Bánya-sori villamos végállomásnál). IRODA: STR. IOSIF VULCAN (Szinház-ucca) 4.

dag s független leány, szüjé beleegyezése s tudta nélkül határozta el magát, hogy Schildkraut hitvese lesz. Az újságírók előtt Miss Mary kijelentette, hogy férje, aki a legszebb fér-fistárök egyike, annyira csing a zsidó vallásosa s a zsidó szokások, hogy mihelyt visszatérnek Amerikába, ő is átér a zsidó vallásra s rituális formák szerjnt is megesküdnek.

Hegedüs harci bárdja

Micsoda furcsa elgondolás is volt a Hege-düs Nándoré. Az Erdélyi Lapok szerkesztőségé-ben gyártották a bombákat, amit szépen csend-ben helyezgettek el mindenütt, ahol igazi keresztény magyarok élnek Biharban. El kell csuszítani Hegedüs, ami valószínűleg sikerült is nekik. Csak finoman és elegránsan kell csinálni, ha nem ment drasztikusan, ahogy Pe-ry és Pásztor akarták. Ha nem ment azonnal akkor lassabban.

Es ezzel szemben Hegedüs Nándor felvo-nultatta a „Nagyvárad” és „Estilap” hasábján az összes 42-es ágyúit a zsidó párt ellen. Fából vaszkariát magyarozott. Az hirdette, hogy Niemerover kalap nélkül iszik azeit. meg dr Fischer sem tarj szombatot. Ezért azeit, ha már egy „gaj” kell, akkor itt van mindjárt kéznél, a Hegedüs Nándor. Ilyen beszédekert mon-dott a Ljoidban és hasonló tónusban iratozt lap-jában. Es nem azon igyekezett, hogy a magya-rokat megajitálja, hanem a zsidó párt ellen dol-gozott. Pedig tudhatta azt, hogy ez a párt, már egy olyan adottság, amelyen változtatni nem lehet. Es lehetetlen az is, hogy négy or-szágrész milliónyi zsidósága, lemondjon poli-tikai jogairól, nagyszabásu koncepciójáról — az ő és néhány társa kedvéért.

Jól mondotta Balog Imre hentes és mászá-ros mester Nagyszatonán, miután meghallgatta a zsidópárti beszédekert.

„Igazuk van az uraknak. A magyar ember menjen a magyarok közé. A zsidó ember, meg a zsidók közé. Ha már van egy pártjuk, miért ne menne oda. Eddig mindég Hegedüsre sza-vaztam. De most már nem teszem. A Magyar Párt élére, magyar ember kell, ő meg menjen a zsidó párhoz. Mindenki a maga fajtájához.” Ezekhez a Balogokhoz beszéljen Hegedüs ur, bár előre megjósoljuk, hogy minden hiába. Mert ezt hirdetik mi már régen, hogy a jó Balogok szemét nem lehet bekötni. Merj lassankint ki-nyílik és látva-látják azt, amibe joguk van s amit meglátni természetes is, mert logikus. He-gedüs Nándor nem a Zsidó Párt bukattja el. Ezt az ódlumot is vállalniuk, ha — igaz volna. Ot a keresztény magyarság bukattja el, azért, mert zsidó. Es ezen nem lehet változtatni, ez egy olyan adottság, amivel a jövőben számolni kell. Haggya ott Hegedüs a Magyar Pártot, nem fogják megsrintni és keresen passzibilisabb elhelyezkedést magának. Ott, ahol valószínűleg szívesen is látnák.

Addig is: álljon itt e néhány sor — tanul-ságul.

A vese, hólyag, epe gyomor-bántalmak egyedüli biztos gyógyszere a PAPTAMÁSI „Lithynia“ GYÓGYVIZ Kapható mindenütt. Központi lerakat: O R A D E A, Str. N. Filipescu 23. Telefon: 176

A bihari választás tanulságai

Miért bukott el a biharmegyei zsidópárti lista?

Lezajlott az országos választás és most már nyilván megírhatjuk azt, ami hetekig a szívün-ket nyomta. Lapunk százsázalékban odaálott a Zsidó Párt mellé. De csak a Zsidó Párt mellé és nem a biharmegyei lista mellé. Mj egyetlen egy szer sem közöltük a listát és nem is fejtettünk ki propagandát annak érdekében. Tehetnek nekünk szemrehányást érte, de mi mégis kijön-d-jük nyilván, hogy már az első pillanattól kezdve látuk, hogy a lista összeállításá magábhord ja a kudarc okait. Nem prófétták akarunk len-ni, de mi már előre érezjük a következmé-nyeket és ennek illetékes helyen megfelelően hangot is adtunk és csak a diszciplín dikáltia kötelességérzetből hallgattunk mostanig. Julius 17-ig Treuga Dej volt, de most már nem két bejünnek semmivel és senkivel szemben sem megard és pontokba szedve adjuk a bihari és nagyvárad listá gyenge eredményének indoko-lását.

I. Paktum kötötték, amelynek értelmében olyanok kerültek be a Zsidó Párt vezetőségébe, akikről soha zsidó ügyekben jót és most sem sokat vártunk, de azt még lespesszimizistju-sabb állmunkban sem gondoltuk, hogy ennyire ne érdekelje őket az általuk áhijozott párnak a vezetése, hogy ennyire ne dolgozzanak. A párt anyagi bázisának megteremtése, a propa-ganda kifejtése (eljesen a régiek kezébe maradt). Nem azért, mert arrogáltak volna maguknak a jogot, hanem azért, mert nem volt más. Mjkor a pakumtárgyalások voltak, amelyről még lesz alkalmunk beszélni és irni, akkor jöttek a „ki-vülállók” és valami hihetetlen merészséggel 50...50 százalékos arányt követeltek a vezeté-sben. Ok, akik egy lépést nem tettek 13 év alajt a Zsidó Párt érdekében és ha tettek azt is in-kább ellene, ok akik semmiféle címen és joga-n nem követelhettek ezt a horribilis arányszámot a vezetősében. Azok, akik annak idején résztve-ték a tárgyaláson, nagyot nyeltek, mert igazia-lapnak és jogtalannak találták a kérészt azok ré-széről, kik még napokkal ezelőt a város pol-gármesteréhez mentek felkijálokzni — a párt-lal szemben, de engedtek, mert egyetlen cél le-begett szerük előt: a párt erősödése.

Es, mert ez a béke volt az ára annak, hogy a némelyek szerint a pártnak előnyt biztosító Fuchs Benjámin főbbi elvállalja a listavezé-rést. Ennek a listavezetésnek legfőbb híve pedig

dr Fischer József, a Zsidó Párt tartományi el-nöke volt, akinek országos relációban voltak elgondolásai a főbbi nevével, a párt néhány régi kipróbált vezetőinek határozott ellenzése dacára. A „kovedre” oly nagyon kitéhezett, ujon nan bekéredzett urak, oly nagy elánjal követel-ték a tisztségeket és jogokat, mintha aktivitá-suk lendülete a pártnak a legmesszebbmenő előnyöket biztosítaná, ezzel szemben ugyanezen urak alig tetek egy lépést is a párt győzelme (töreklen. Ami o említettük má seholsem le-heték őket láni.

2. A nagyvárad közönség nem csak nem fo-gadta osztatlan örömmel a főbbi jelölését, de ugy személye, mint a többi jelöltek ellen a leg-erősebb propagandát fejtette ki. Egyrészt azért volt ellene, mert azt mondták, hogy egy főbbi ne politikájot. S ezeknek hiába volt minden érv, kifájtottuk elvük mellett, amely egy olyan „békébelt” elgondolás és most már rég idejéjünk.

A zsidó munkások részéről a Zsidó Párt progresszív fellegásának feladását hangoztat-ták a rabji lista vezetésével kapcsolatosan, mely a Dolgozók Blokájának listahánya folytán két-ségtelenül kedvezően befolyásolhatta volna a Zsidó Párt listáját.

Voltak olyanok is, akik Teitelbaum Joél nagykarolyi főrbajt játszótták ki ellene. Elő-ször is Hegedüs Nándor, aki hírtelen rebajlis párti lett, mert jay szándékozott éket verni a zsidósá körébe. Es mert közbe esett a híres féljxfürdő intermezzo, azt mindenki a maga számára akarta kamatoztatni. Teitelbaum csoda rabji dodonaj kijelentéseit, a chaszidok és fő-képpen a nagyváradí ál-chaszidok arra használ-ták fel, hogy Fuchs főrbajt ellen áskálódjanak. Ezek igyekeztek destruálni a főrbajt tekinté-lyét és minden eszközt megragadtak céljaik el-érésére. Mi sem hamisításoktól sem riadtak vissza rópedulákon keresztül.

Valószínű, hogy a nagyvárad legerősebb zsidó körében, a Tüzetöltőkanyában azért volt 200-al kevesebb a zsidópárti és 200-al a rendes körülményeknél több nemzetipárti voks lea-d-va.

3. Késégtelen, hogy Fuchs Benjámin főrab-bi sajnálatos gyászese szíhtén károsan befolyá-solta a lista eredményeit, hiszen a vele szemben lefojtották hírlapi kampánnyal és mende-mon-

dákkal szemben távolléte folytán nem tudott megfelelően nyilatkozni és a nagy nyilvánosság előtt beszédekert tartani. Már pedig egy ilyen választási harc, egy végtelenül érzékeny mű-szer, melyet állandóan kezelni és ápolni kell s nem lehet tőle éppen a legkritikusabb időben tá-vol lenni.

4. A listán szereplők nevei. Néhány tiszte-lepremlő egyéniségtől eltekintve, mondhatjuk, hogy sok olyan név is volt, amely antipatikus a nagyvárad zsidóság előtt. Volt olyan is, aki „mi sejtrec” cím alatt jutott oda. A gazdag tollas személye sem vonzott — sőt taszított. A többi jelöltek sem hoztak sokat, ugy voksokban, mint a pártkasszához való hozzájárulásban, hiszen amit ígértek, sem fizették meg. A hitközségi mérnök ur sem tördötött az egészzel, mert isa-zoljni akarta, hogy ő — semleges Semleges sze-bileg, semleges érzelmileg és minden tekintet-ben. Sokat operáltak dr Bárdos Imre neve ellen is, akiről azt híresztelték, hogy a főbbi a ked-véért le fog mondani és mert dr Bárdos Imré-nek nem kevés ellensége van, sokan miatta sem adták le szavazataikat a Zsidó Pártra.

5. A párszervezési gyengeségei. Nem volt pénz és nem volt, aki utánajárjon a felhozandó összegnek. Tul egótsák voltak ug a vezetők, mint a legujabb „mitfahrek” is. Miért én és nem más? Ez volt a motó. Es ez meg is látszo-t a munkán.

Nem is szükséges, hogy folytassuk a dolgot, mert hiszen sokan tudják és látják mundezt, a mi a kulisszák mögött folyt. Kiderült, hogy nem azok a népszerűtlének, akiket annak deklarál-nyak, hanem van ebből a szortából tulon-tul elég, azok között is, akik most akartak felle-n-dülni a párt uorkafájára.

Tanulság ebből a következő: a) Fuchs Benjámin főrbajt ur ne vállaljon többé képviselői jelölést, ha meg válla, akkor álljon ki nyíltan a porondra és lépjen fel bāt-ron azokkal szemben, akik rosszkaratból árta-ni akarnak neki.

b) Kij kell irni mhamarabb a Zsidó Párt biharmegyei tagozata új vezetőségének választá-sát, hogy végre lássuk, hol vannak azok a nagy tömegek, amelyek ott állnak zárt sorok-ban a zsidó pártot állítólag reprezentáló „urak” mögött. Vagy talán ugy állanak ott, ahogy Kohj Dávid börkereskedő áll? Aki Abbaziából sür-gönyözött, hogy dehog is akar ő zsidópárti len-ni. Dehogy is! Hjszen nekj más elvei vannak. Avagy ugy állanak híveik mögöttük, mint azon álltjuk bediktált és dejegált zsidópárti elnöksé-gi tagok, kik a Zsidó Párt régi vezető garnitúrá-ja mellett kitartanak és csak azért nem szava-z-

A boldog házasság

Írta: J. L. PEREZ

Chajm teherhordó volt. Amjnt teherrel megrakodottan az uccán ment, sohasem lehetett látni az arcát. Fejét mindig lehajította és ugylászoit, mintha a te-her, amelyet a keze között tartott — saját láb-ban járna. Csak mély és nehéz lélekzete hallat-ta el még a másik uccába is. De amjnt végül elszállította csomagjait a rendelgeterés helyükre és megkapta érte cse-kély járandóságát, Chaim kihuzta magát gör-nyedtségéből, melyet lélegzett ismét és letöröl-te homlokáról a verejtéket. Néhány korty vízét ivott meg ezután a közeli kútból, amellyel tor-ka nyerte vissza csuszós rugalmasságát és el-indult egy udvar felé.

Chajm itt megállt egy fa mellett, felemel-te hatalmas fejét, ugghogy az orra és szakállá-nak hegye vízszintes irányban kerültek egy-mással és kiáltott: — Chane!

A tető alatt kihíllott egy ablak és egy kis asszonyfej, fehér főkötőbe válaszolt: — Chajm?

A férj és feleség egymásra tekintettek és arcukon a meglepődöttség sugárzott. A szom-szédok ilyenkor azt mondták, hogy Chane és Chajm a szemekkel csókolódnak. Chajm be-

göngyölte papirba a kereséjét és azt ügyes moz-dulattal az ablak felé dobta. Chane pedig, mint aki nem először csinálja ezt, határozottan kap-ta el a filléreket a levegőben.

— Milyen ügyes vagy — mondta ilyenkor mindig Chajm és nevetett. — Sehogyan-szem volt kedve ismét eltávozni.

— Menjél, menjél Chajm — mondta Cha-ne, az asszonykájá. Nekem is dolgom van a be-tég gyermek mellett, a püzhely mellé toltam a bölcset és le kell szürjem a levezről is a habot. — Hogy van a gyermek — kiáltott fel Cha-jm ujra.

— Jobban. — Hála legyen az Istennek. Es Henne? — Ó a szomszédék van. — Es Jaszlet? — A Chajderben...

Chaim ismét egyenes irányba helyezte fe-jét s elment. De Chane még visszazsöllította és megtanácskoztak az ablakon keresztül a pént-eki vacsora és a szombat ebéd szükségleteit.

Hej sok mindenre lett volna itt szükség, — ugyszóván minden hiányzott, de meg volt a hit, az Istenben való mély reményiség.

— A fontos csak az — mondta végül, Cha-ne, hogy meg legyenek a gyerjék és a gyermek testéhez a kenés.

Ha az Isten segít, a gyermekek egészsége-sek és szombat délre még egy kugli is akad, akkor igazán vétek volna ha panaszt emelné-

nek a sorsuk mjjat. Hiszen olyan boldog ő, — Chane és Chajm a gyermekeinek apja.

Chane értette a módját, hogy csodálato-san jól sikerüljön mindig a kugli pedig nem volt ritka, hogy hiányzott egyszer a lisztből, máskor a cukorból és megései, hogy a zsír sem volt elegendő...

— Egy anygal csinálta ezt a kuglit — mond ta Chane — és az örömtől ragyogott az arca.

— Igen egy anygal, bizonyosan egy anygal készítette — válaszolt Chajm nevetve. De je vagy az az anygal Channácskám, hogy mellej-tem és gyermekeim mellett oly szépen kij tudsz tartani. Mennyit kell neked szepvedni. Es azért hallók-e föld valaha is egy szidajmas vást, a mint azt más asszonyok teszik? Pedig hidd el, sokszor megérdemelném. Nem vagyok gondos apa, nem tudok kellően gondoskodni rólatok.

Igy panaszkodott Chajm és csak a Chan-ácskaja érlyes közbelelése akgdályozta meg, hogy tovább folytassa.

A férj és feleség egymás szeméi közé néz-tek olyan barátságosan, olyan melegen és olyan szívtelen, hogy mintha csak fél órával ezelőt hagyták volna el a chüpet...

Az asztalnál azonban még vidámabb volt a hangulat.

Este lefekvés előtt elment Chajm a besz-hamidrásba, hallgatni a Tóra magyarázatát. — Egy melmed tanította ott az egyszerűbb embe-reket az örökkévaló igéire. Egyik figyelemmel

tak a zsidó párt listájára és csak azért akarnak kijelenni a pártból és hirtelreleg cáfolni, mivel az „ujjonnan jöttek”-kel, tehát az őket protezsztálakkal nem akarnak nemcsak egy vezetőségben, de egy táborban sem lenni.

Akkor pedig egyéni ambíciók hajtják csak a Zsidó Pártba, azon elgondolással, hogy ők tovább is a régi téves ideológia szolgálatában állva, mint „magyar nemzetiségű, zsidó vallásúaknak” vallják magukat, mert vannak ilyen magyarpárti agudisítók is, mi keresni valójuk van a Zsidó Pártban? Tény, mint a választás lefolytatása és eredményei is mutatják, a csoportot reprezentálók alig vannak néhányan és közöttük sincs egység. És mivel nincs pénzük, főként ideális célokra, nincs közöttük még felelő értelemes szók és nincs közöttük koncepció sem, mily értelem képviselnek ezek a Zsidó Párt szempontjából?

Es végül a „sachsen-ről” essék néhány szó, akiről rövidesen fog még szó esni a lap hasábjain.

Mindeme nagyszerű eredmények, ennek a kitérő és sikerült pártinak szülőapja és anyja egy személyben a községi orvos volt, akinek nem konvenált a „rég” párt, ő volt az, aki „undorodott” a házasság egyik szenvedő felétől és ő volt az, aki az életéről menyasszonyát, a régi pártkeretét összehozta a bájos, de erőtlén völgyével. És ebből a frigyből, ebből a ló-összérőlekezésből, lett ez az öszvér. Ez az öszvér öszvér, az a sem nem ló, sem nem szamár. Bárki tudja, ... talán maradt egy szamár. A régi pártbírók, akik nagyon korán kiabrándultak ebből a természetellenes frigyből. És ezután meg kell köszönni mély hálával mindezen nagyszerű esemény „sachsenjének” áldásdus működését. Csak folytassa tovább, bis hundert, csak folytassa... ha még, kudarcnak akarja kitenni a régi derékhadat, a régi gárdát...

Szilárd meggyőződésünk, ha nem Fuchs Benjámin főbíró a listavezető, hanem például dr Fischer József és a második helyen dr Nóbél Sándor van, vagy dr Klein Miksa, akkor legalább ezer szavazattal jobbat kapunk Bihar megyében. Ezeket a tanulságokat levonhatjuk magunknak és igazat kell adjunk Bratişova Vintjának, akinek az volt az elve: prin Noi însine, ami azt jelenti magyarul: csak mi magunk. Mi a régi garnitúra, a régi népszerűlén, teli hibákkal rendelkező régi zsidópártiak, tudunk — ha akarunk. Ugy értezzük, hogy jóslatunk bevált. A nagyváradi Treuga Dei-nek vége lett, Julius 18-án. Egy nappal a választások után. „Szegény kicsi féreg, nem tudott megmenni”.

hallgatta, a másik viszont szunyókált a kályha mellett. Amint azonban a legérdekesebb részle tekhez érkeztek: amint a tulvilág élet fényes és sötét oldalait, a paradicsom és pokol lényegét boncolgatta a melamed, mindenki feszült figyelemmel hallgatójt. Mindenki nyitott szájjal figyelt és pirosak voltak az arcok. Lélegzet visszafogva figyelték, hogyan fog történni minden odaát, a túlsó világon.

Chajmnak könnyesek voltak a szeméi és reszkettek a lábai. Chajm már nem volt ilyenkor ezen a világon. Mindenét átélt. A szenvedéseket és a menyéi szépségeket. És amint a melamed elvégezte a tanítást, megcsókolta a könyvét és összehajította lapjait, Chajm ismét visszafogta erre a világra és szólott: — Világok Ura, enged, hogy akár egy porszemnyi égi könyvről legyen nekem, feleségemnek és gyermekeimnek résznünk!...

Rögtön ezután szomorú lett és kérdezte: Hogyan juthatok én ehhez? Mivel érdemelhetem ezt ki?

Egy alkalommal aztán követte a melamedet és reszkető szavakkal mondta neki: adjál nekem tanácsot rebbe, hogyan szerezhetem meg az égi könyvrőlletet?

— Tanulj Tórád fiam — válaszolt a melamed. — Nem tudok. — Tanulj akkor mishnat fiam. — Nem tudok. — Mondjál Tímet akkor.

Politikai tanulságok

Írta Dr Klein Miksa, az Országos Zsidó Párt Erdélyrészi Tartományának ügyvezetője

Dr Klein Miksa alábbi cikkét még a választás előtt kaptuk. Mivel annak fel fogása könnyen félreértésekre adhatott volna alkalmat és ezáltal nem akartuk a kamarai választások esélyét károsan befolyásolni, annak megszívlelésére most hívjuk fel illetékesek figyelmét. (Szerk.)

Izrael tizenkét törzsenek külön-külön szinű zászlója volt, amely zászló körül táboroztak szemben a frigsáporral. De a zászlók valamennyi színe t t ragyogott a fópap Urim — vetumim — ékkövében, hirtve Izrael egységét. — Így látom a Zsidó Pártot. Visszatükröződik benne a zsidó rétegek valamennyi színe. Nemesek célkitűzésben védi az egyetemes zsidóság érdekeit, hanem összerétegelben is az egyetemes zsidóság képét tükrözi vissza. Ez az ereje. Ez a hivatása. Ez adja meg jogosultságát a jövőre. — Ezért marad igaz politikai instrumentuma a románjai zsidóságának.

A politikai organizáció az élő organizmus életfunkcióját kell kifejtse. Ezért ki kell küszöbölni belőle mindazokat a zavaró elemeket, amelyek az életműködést akadályozzák. A politikai események tanulságait szigorú objektívítással bár, de je kell vonni. Egy párt személyeken keresztül ad életjelt magáról. — tehát a vezetőszemélyek kiválasztásának főtől gondolat eljárnai. Csak azok lehetnek igazi vezetők, akik eddigi önzetlen munkásságukkal a zsidó tömegek bizalmát kiérdemelték.

A személyi rátermettségen kívül pártvezetők csak ezek lehetnek. Minden más törekvést el kell seprni és ki kell operálni a Párt életéből. Nálunk nem lehet a Párt trambulín egy sikerült ugráshoz. Sajnos, hogy eddig ezt az elvet nem tudtuk százszázalékosan biztosítani, de igen sokan vagyunk, akik a Párt egészséges vérkeringése érdekében reviziót követelünk a vezetés irányát illetően.

Mi nem faraghatunk hamis isteneket és nem borolunk le előlük. A Pártvezetésben egészséges személyi változást követelünk, mert nem tűrhetjük, hogy megkövesedett személyi kultuszban sülyedjünk. Elnök a kérdésért a választás után még nyitlabb fogom kifejteni. Azok, akiket illet a bizantizmus vádja, azok megértik így is, — bár jól tudom, hogy érdekvéd-

mük erősebb összefogásra fogja őket serkenteni. De miként az egészséges szervezet kitermeji a maga védő anyagait, — ép úgy fogja a Zsidó Párt is a maga szervezeti alkotmányának demokratikus átalakításával a pártvezetés szempontját a zsidó tömegek akaratának alárendelni, s ezáltal meghívítani a kijükkel uralmát. Sajnos ma még a klikkek erősebbek, mint a tömeg akarat.

Kisebbségi párt nem tudja a feltrő új és értékes ambíciókat másképp kifejezni, mint oly módon, hogy a pártvezetésben nekik helyet biztosít. Ezért elvileg ki kell mondani, hogy a zsidó parlament egy év után át kell engedje helyét a listán utána következőknek — ez pedig tovább egy év után az utána következőknek és, ha a parlamenti szessió a teljes négy évig tart, ugy a lista negyedik helyén jelelt párttag színein képviseléhez jut. A legjobbak és a legalkalmasabbak nem versenyre fognak kelni egymással a kötelesség teljesítés terén. A parlamenti csoport igy nem 5-7, hanem legalább 20 tagból fog állani.

Mi nem vagyunk többségi párt, hanem kisebbségi s ezért ennek természetének megfelelőleg kell átalakítani a tartományi szervezet alkotmányát.

Még egy megjegyzést a párt központjának működéséről. A központnak respektálni kell a tartományi vezetőség jelölési határait és az ugynevezett posszibiilis helyek betöltésénél szigoruan be kell tartani a végrehajtóbizottság kombinatív és permutatív személyi jelölését ha nem akarja a tartományi frontok erőszakos megbontását és ha nem akarja meghamisítani a kifejezésre jutott népakaratot a személyi érdekek erőszakos előretolásával, amin azt most is megtrónt.

Ha tehát a pártvezetésben erkölcsis elvek érvényre fognak jutni ha a Párt élő szervezete lesz a zsidó tömegek akaratának és nemesek választási instrumentum, — azaz egyeseknek trambulín — ha megteremtjük a normális feltételeket az igazságos személyi jelöléseket és ezek logikus kombinációjával a feltrő ambícióknak, ugy olyan élelkepessé tessük a pártot, amely a párt fenmaradását biztosítja, a pártot igazi élettel tölti meg és akkor az Országos Zsidó Párt a románjai összsszsidóság valódi akaratkifejezője lesz. Ehhez a nagy, önzetlen munkához már most kérem a zsidóság támogatását. A zsidóság gyökerei mindig a miujba nyúlnak vissza és a jelen küzdelmeiből le kell vonjuk a politikai tanulságokat, hogy megismerjünk a holnap emberének, a mi gyermekeinknek egy szebb és boldogabb világot megszűltetését.

Ez az igazi zsidó munka. Ez a párt hivatása és mi ébni és dolgozni akarunk.

Utazók !! Vidékiek !!
Ugy étkezhet, mint otthon a
Berkovitsné
orih. kóser vendéglőben
Oredea Zöldfa ucca 19.
Utazóknak 10% kedvezmény

Hasznos tudni,
hogy **Schmidthauer**
természetes **Ismandi**
keserűvize valódi áldás gyomor és bélbajosoknak.
Utasítás minden palackhoz mellékelve
Kapható mindenütt!

HIREK

A „Népünk” cikkeinek utánnnyását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5692

Péntek Támuz 18. július 22.
Szombat Támuz 12. július 16.
Heti szidra: פנחס
Heti haftora: דברי ירמיה
Perek 6.

Szombat kezdete:
üzlet bezárás 9.10
gyertyagyújtás 9.25
Istentisztelet kezdete 9.20
Szombat befejezése 10.15

FELHÍVJUK ELŐFIZETŐINKET. Különbö sen azokat, kiket inkasszánsainknak nem áll módjukban felkeresni, hogy hátralékos előfizetés összegeinket számlánkra hajadéktalanul küldjék be. Kérjük olvasóinkat, hogy nehézz munkánkban támogassanak bennünket, hogy lapunkat akadálytalanul küldhessük a jövőben is címükre. A „NEPUNK” kiadóhivatala.

— **Terjesszékék és szerzetek előfizetőket** az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a NÉPUNK-nek, A NÉPUNK-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia.

Megtalálták Zidikijahu király egyik tábornokának pecsétjét

A palesztinai kormány hivatalos jelentése szerint a Tel Al Nieva (a régi Mienah) melletti ásátásoknál, az egyik sírban egy pecsétet találtak óhéber írással, amely igazolja a bibliában (Melachim 2. 25 fej. 23. vers) foglaltakat. A pecsét egy drágakőbe van foglalva, egyik oldalának emberi szem formája van, másik oldalán pedig óhéber betűkkel rá van véve:

ליאנירו ענד ענד

A felírás alatt egy kukorékoló sarkantus kakas képe van.

Jazaniáhu Ben Hamachati a biblia szerint Zidikifahu király egyik katonai parancsnoka volt abban az időben, midőn Nebuchadnezar elfoglalta Jeruzsálemet. Jazaniáhu több előkelő zsidóval megszökött akkor Jeruzsálemből és elbuzdosott a babiloniak elől. Mikor Nebuchadnezar kinevezte Gedaljuhut, Achikam fiát, Palesztina helytartójává, akkor a többiekkel együtt ő is visszatért és Micpában csatlakozott Gedaljuhuhoz, ahol meghalt és ahol el is temették. Ez a körülmény igazolja, hogy Tel Al Nieva az egykori Mienpával azonos.

— **A világ legidősebb embere** — zsidó. A párisi lapok közlik, hogy a világ legidősebb embere ezidőszériint Északafrikában él Sajn' Demis városkában. 1820-ban született és még ma is a legjobb egészségrenek örvend és szellemileg is teljesen friss. Apja egy marokkói zsidó kereskedő volt és ő, Dávid Salamon Dayen, ötödik gyermeke volt szüleinek.

— **Újra kell tárgyalni a nürnbergi Talmudper.** Emlékeztés még, hogy az elmúlt évben a nürnbergi esküdészek felmentette a nemzetiszocialista „Stürmer” főszerkesztőjét, aki gyalázatos vádakkal illette a zsidóságot és a Talmudot, amelyből hamis idézeteket közölt le. A felmentőt illet annak idején élelki nyugtalanúságot keljett a nürnbergi zsidóság körében, mert éppen az ítélet ideje alatt, állandó antiszemita tüntetések voltak a városban. Megnyugtatólag hat most a birodalmi törvénszék határozata, melynek értelmében a pert újra kell tárgyalni, tekintettel arra, hogy az ítélet jogilag és alkotmányosan nem elfogadható. A Stürmer által közölt cikkeket kimerítették ugyanis a vallásgyalázás kriminálumait.

— **A zsidók Sziámban,** Minto Sziám az elmúlt hetekben a közérdeklődés homlokterébe került forradalmi megmozdulásai miatt, nem lesz érdektelen néhány adatot megadni az ottani zsidóságról. Szám fővárosában Bangkokban mintegy 50 zsidó család él, akik meglehetősen jó gazdasági viszonyok között vannak. — Leginkább ékszeresekkel és ruhagyártással foglalkoznak, de vannak közöttük gyárosok is, exportválalkozók is. A külföldi diplomáciai követségek alkalmazznak zsidókat is hivatalaikban. A régi bejuszult zsidóság Bagdadból származott Sziámban, míg az utóbbi időben Oroszországból is számosan jöttek ide.

— **A perzsi zsidó terror** egy berlini tárgyaláson. Röviddel ezelőtt a berlini törvénszék előtt érdekes pert tettek folyamatba néhány perzsa emigráns ellen, akik ity lapot szerkesztettek „Pejkar” címen, amelyben Riza Káhn Sáh uralmát veszik éles kritika alá és félárják lapjukban azt a gyilkos terrort, amelyet a perzsa uralkodó minden szabad és igaz gondolat ellen kifejt, Jellemző a viszonyokra, hogy azt az őt levélhordó, akik a „Pejkar” példány-számaik kikézesítették, anélkül, hogy tudomásuk lett volna tartalmáról, halálbüntetéssel sújtották. Ugyancsak e tárgyaláson derült ki, hogy néhány hónappal ezelőtt az egykori zsidó képviselőt Josef Lewit, aki éppen tíz évi súlyos fegyházát büntetését töltötte ki, ugyancsak azért végezték ki, mert mint a perzsi zsidóság egyetlen képviselője tiltakozni mert a zsidó brutálítások ellen.

— **Akinek a gyomra fáj,** bélműködése megrekedt, mája megnagyobbodott, étvágya nincs, emésztése elgyengült, nyelve fehér-sárga, annak naponta egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz rendbehozza az emésztését és jó közérzetet teremt. Kórház bizonyítványok elismerik, hogy a **Ferenc József** víz bizonyos és kellemes hatása következtében állandó használatra rendkívül alkalmas. A **Ferenc József** keserűvíz gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Kommunista propaganda** mielőtt három zsidó kaporná ítétek el Saloniában. Az elmúlt héten tárgyalta a hadbíróság a kommunista propagandával vádolt görög kapornák bűnpörét, akik között 3 zsidó vádlott is volt: Léon Saljel, Sabatey Sion és Samul Nehama. A két utóbbi vádlott a hadbíróság előtt kijelentette, hogy ők mindketten szegény munkások és kötelességek megérténi, hogy melyik osztályhoz tartoznak. Ők ugy érzik, hogy az elnyomott munkások osztályhoz tartoznak. Léon Saljettel viszont kijelentette, hogy ő nem kommunista és semmi kapcsolata nem volt soha a kommunistákkal. A hadbíróság Sabatey Simont és Samul Nehamát a többi nemzsidó vádlottakkal együtt 4 évi fegyházra és két évi szünetre ítélte, míg Léon Saljettel mindössze 2 évi börtört kapott.

— **A Briş—Hánoár Hamizrahj ejső körzeti konferenciája** imponáns keretek között zajlott le Seinin. A konferencián Szajmár, Sejni, Cehul-Silvauei, Hajmi, Baja-Mare, Negresti, Apa és Siphet 180 delegátussal voltak képviselve. A konferenciát Iszak Ignáz, a seini csoport elnöke nyitotta meg. Utánna Izrael Albert a központ elnöke méltatta a konferencia jelentőségét, Dr Borgida József és dr Jeremias (Szajmár), kik időközben érkeztek a konferenciára a Zsidó Párt céljait fejtegették az ifjusági delegátusok előtt. Az általános vita során a konferencia a chalu. Dárkenu, propaganda, szervezeti és politikai kérdésekre vonatkozólag több elvi határozatot hozott. Az egyes napirendi pontokhoz hozzászóltak: Ordenfich Viktor, Klein Móse, Riedermann Miksa, Goldstein Jichok, Mermelstein Zoltán, Schwarz Abrahám (Szajmár). — Fischer Henrich, Gyémánti (Hajmi) Diamant Se (Negresti) és Ahronovits (Baja-Mare). — Izrael Albert zárószólvában lelkesítő szavakkal hívta fel a csoportokat intenzív munkára.

— **Intelligens fiatalember** elválja tanítványokat a nyári szünidőre német nyelv és Talmud tanítására. Cím a kijadóban.

— **Az amerikai zsidó középösztály** pajeztinai kolonizálása széles arányokat ölt. Az utóbbi hetek során a newyorki angol követség nem kevesebb, mint 50 beutazási engedélyt adott ki, amerikai zsidó polgároknak, akik legalább 1000 fonttal rendelkeznek. Legtöbbjüknek azonban még ennél is több van, ugyhogy hozzávetőleges számítás szerint is cirka negyven millió lej vonult be csak az elmúlt hetek során ujra Palesztinába. Az amerikai zsidó bevándorjók leginkább ipari üzemetek létesítetek, ami a tapasztalat szerint legalább háromszor annyi munkásnak nyújt megélhetést, mint a mezőgazdasági kolonizáció. Érdekes, hogy Amerika az utóbbi évtizedek bevándorásainak legfőbb országa. — ma az egyetlen hely, ahol tervszerben szervezik a zsidó középösztályi palesztinai bevándorlást.

— **Meghalt dr Deutsch Mórné,** Erdély cionista világának mélységes gyásza van. Dr Deutsch Mórné, a lugosi cionista helyjesoport önfelelőző és lelkes irányító nője, minden cionista megmozdulás fáradhatatlan támogatója, váratlanul meghalt. A nemeslelkű cionista nagy asszony elhunya súlyos csapás, póthatálan veszteség az egész erdélyi zsidó társadalom számára. Dr Deutsch Mór, az Erdélyi Zsidó Nemzeti szövetség társelnöke, elvesztette ideális életársát, aki nemcsak hű és odaadó felesége, de zsidó közéleti tevékenységében, cionista munkásságában munkatársa is volt urának. A gyászborotul családot Erdély minden részéből számosan keresték fej részvétnyilatkozatokkal.

— **Palesztinában resztarúrájk a próféta kapuját.** A palesztinai Mizpah város hősi kapuját 2600 év után most ismét megnyitották. Ez volt az a kapu, amelyet az asszirik ostromlók, amikor a keresztény idomszámítás előtt 701-ben Sennacherib vezérlete alatt hadbaindultak a zsidók országa ellen. Előzőleg Amos, Hozsiás és Ezsaiás próféta ez előtt a kapu előtt hívta: Tel a zsidó nép figyelmét az assziri veszedelemre. Amikor az asszirik végül bevettek Mizpah városát, a kaput nem tudták teljesen elpusztítani. — Egy hatalmas, sziklából épített torony kapuja volt ez. Alaposan megsérült, a sziklaorony félj rombadőlt és a romok 2600 év óta változatlanul megmaradtak. Most restaurálták a toronyt és a kaput és néhány nappal ezelőtt ünneppélyesen ujbbi megnyitották.

— **Mínőségben** nincsen párja és az áru még sem drága a Maradék Áruházban. Rimanczy-ucca 1.

— **Öt rabbi képviselő** Jesiva Csehszlovákiában. Az iskolügyi minisztérium jelentése szerint az 1930—31. évben Csehszlovákiában öt olyan jesiva volt, melyek rabbi képviselési jogot nyertek. Ezek a pozsonyi, komáromi, kassai, eperszei és munkácsi jesivák. Ezeket a jesivákon összesen 506 hallgató tanult, akik közül 392 zsidó, 38 cseh, 34 német, 24 magyar nemzetiségűek vallokták magát. Hogy a magyar nemzetiségű bűhe nek jobozó gatyában járnak-e, a csehek tudnak e csehi beszéljji s a német nemzetiségűek jüdliznak-e, erről a jelentés nem számol be.

GROSZ DAVID
szalmakalapgyár
Satu-Mare, Str. Petru Rareş 35/37
Mindentelce kalapgyártáshoz szükséges fonatok és nyersanyagok raktára 58

Fürdőreszek fürdőruhák
divatlap szerint egész vékony finom külföldi anyagból meg-
lept OLCŞO ÁRON készülnek.
LONDON
kötődében
KOSSUTH - UCCA 1.

Legszébben, legolcsóbban fest, tisztít I. Y. O.

Oradea, Uri-ucca 1, Mészáros-u. 4. (Royal-kávéházzal szemben) és Uri-ucca 34. :: Telefon 5-53.

Egyéni vagy intézményes vallásosság

Írta: Dr. Kohányi Rezső.

Hozzászólás.

Előrebocsátom a szót annak hangsúlyozására, hogy magam sem tulajdonítok e soroknak nagyobb jelentőséget, mint amennyi egy hozzájárulást megillet és kérem e lap t. olvasóit is, hogy ők se tekintsek az itt következő elmefutartást indítványának: *lehalacha*.

Ennek az egész vitának a felvetése a *neologizát* nem érinti. Ott a vallás törvényeinek rigorozus betartásánál fontosabb a gondolkodás szabadsága, mint a betű ereje. Tehát csak az *orthodoxizmus* kapcsolatban van értelme a kérdés felvetésének és itt is szükséges a probléma tisztesebb körülírása.

Miről van szó? Arról, hogy kövessük-e a *Trennungs-orthodoxizát*, a maga rigorozitásban és zárjunk ki az orthodoxiából mindenkit, aki nem alkalmazkodik egyénileg is szigorúan az „*árbá ámot sel halacha*” elvéhez, vagy kövessük azt a *vegebbi felfogást*, amely megköveteli ugyan a hitközség intézményeitől és funkcionáriusaitól a *Sulchan Aruch* előírása szerinti szigorú életmódot, de nem ragaszkodik ez elv szigorú keresztülvételéhez a hitközségi tagok magánéletében.

Mint a legtöbb vallásos probléma megtárgyalásában, itt is a történelmi visszapillantás irányadó. Eredetileg nem volt *Sulchan Aruch*. A zsidó vallás törvényei az *irrot Tanban* voltak kodifikálva. A szóbeli Tan az *irrot Tannal* szemben kifejezetten a megkönnyítési szerepét volt hivatva betölteni. Ahol az *irrot Tan* a maga szigorúságában, a maga *szószertinti értelmezésében* nem volt keresztülvételre ott a szóbeli Tan *könyvitéseket* ír elő — *lassu fejlődés folyamán kialakult jogszokás alapján*.

Ezt a szóbeli Tan azonban nem volt szabad leírni. *Szigoruan tilos volt!* Miért? Mert éppen az volt a cél, hogy a vallás törvényei meg ne kövesdjenek, hanem állandóan alkalmazkodjanak az *Élet fordulataihoz és követeléseikhez*.

A szóbeli Tan *vegrehajási utasításait* tehát a szájhagyományra bízták és hogy ez milyen széles skálájú Spielraumot biztosított a törvény interpretálásában, azzal mindenki tisztában van, aki ismeri, hogy milyen labilis talaj törvénymegőrzés és törvénytárgyalás számára a szájhagyomány, mely vidékenként és körülményeként az évszázadok folyamán mind egyre változott, nőtt és sorvadt, amint az *Élet imperatívuszai* megkívánják.

A *Sulchan Aruch* alapforrásának a szóbeli Tannak ez a labilis keletkezése is arra int és figyelmeztet bennünket, hogy ne legyünk túlságosan rigorozusak az egyéni vallásosság elbírálásában, a formák követése tekintetében és minden olyan esetben, *amidőn nem utközünk bele valamilyen erkölcsi törvénybe, amely az ember és ember közti viszonyt szabályozza — és önmagában hordja sanctióját*.

Ime néhány példa annak illusztrálására, hogy milyen eltérés mutatkozik bizonyos kérdésekben különböző korok zsidóinak felfogása között:

Egy ma élő orthodox vagy chassid rabbi minden második érve, amivel a vallás kötelező erejét alátámasztja: a tulvilági büntetés és jutalmazásban való hit. A cselekedetek számonkérésének hite ott szerepel Ramban 13 hitágazatában is. Emellett azonban azt látjuk, hogy a törvényes hatalommal rendelkező *Béthám* számonkérte a cselekedeteket már itt a földön és nem várt a tulvilági szankciójára. *Ben Azaí* pedig még tovább ment és azt hirdette, hogy a jó cselekedetek *önmagukban hordják jutalmukat* (szchar micva — micva) és a rossz cselekedetek *önmagukban rejtik büntetésüket* (szehar avéra — avéra). Az *irrot Tanban* sehoh sincs megemlíve a tulvilági élet és a *Kriat Sema* imában, amelyet háromszor recitál napjában a vallásos zsidó a törvényekhez való ragaszkodás szankciója kifejezetten e földi életre vonatkoztatva van meghirdetve.

Mózes, ami nagy tanítónk, még ezt tanítja: Az örökkévaló számon tartja az apák bűneit negyediziglen és jó cselekedeteiket ezrediziglen. *Ezekiel* próféta pedig könyvének 18. fejezetében már tiltakozik ez ellen a felfogás ellen, mondván, hogy nem járja az, hogy a fiu bünhődjön apja bűnei miatt. Ki-ki a maga cselekedetei szerint bíráltsáék el jutalomra vagy büntetésre. Bármennyire fájdalmas, mint tudjuk a természetudomány Mózesnek ad igazat. Viszont a mai erkölcsi megítélésünk nem tud belenyugodni abba a rigorozitásba, ahogy az *irrot Tan* a törvénytelen gyermekek ügyét kezeli és tudunk róla, hogy ez ellen már a Talmud idejében is felmerült protestálás.

Mózes törvényei még szigorúan megkövetelik a *smia* (7-ik év) rendelkezéseinek megtartását, de a gazdasági élet kényszere alatt *Hillel* már kénytelen megengedéseket statuálni. És hiába tiltja meg a szóbeli Tan a *kamat-szedést*, legyenhéb formájában is, a középkorban — elütve minden foglalkozást ágról — mi állottunk a kamatszédés élén, mert ezt parancsolta ránk a megélhetés.

Az *áldozati rendszer* fenntartásáért már *Rámbám* sem lekedeskedett, sőt már *Jesajas* sem a régiék közül. És kinek jutna ma eszébe e rendszer restaurálása, amely oly sokban emlékeztet a bálványimádás módszaira. Vagy talán csak éppen ez hiányzik az ilyen nevének megdicsőítéséből, pont most a világháború molochnak bemutatott betakombás áldozatok után, ebben a feneketlen erkölcsi lezüllöttségben, amelyben élünk, az az dehogyan is élünk, csak éppen, hogy tengődünk nyomorultan.

Az áldozatok pótolták az imák. Ma minden alkalommal meg van a maga imarendje. Régebben azonban annyi is elég volt öseinknek, ha valaki így imádkozott: „*Oh mit jó ez a gyümölcs, áldott legyen, aki teremtette!*”

A *Talmud mesterei* — megsejtve és előre még — és átérve a zsidók szenvedéseit a száműzetésben — még abban a kérdésben is vitáztak egymással, hogy vajjon érvényesek-e egyáltalán az *irrot Tan* előírásai a szétszórtságban élő zsidóságra vagy sem? *Mennyi liberálisnak a mának összegszűkült felfogásával szemben!* Hillel arra a kérdésre, hogy mi a zsidó vallás lényege, ezt felelte: *Szeresd felebarátodat mint te magadat!* Ez a lényeg; a többi csak magyarázat. Ha nem akarjuk Hillelnek ezt a mondatát rossz tréfának tekinteni, mi egyebet, mi jobbat tanulhatunk belőle, mint hogy *igyekezzünk vallásos kérdésekben a lehető legmesszebbmenő toleranciát tanusítani*.

De ha ilyen toleránsan fogjuk fel a dolgot, bizhatjuk-e kinek-kinek az egyéni megítélésére, hogy mit tarson be a 613 parancsolatból és mit nem?

Nem fog-e ez a zsidó vallás teljes lemorzsolódására vezetni? És nem a zsidó vallás volt-e az, ami a zsidó népet máig fenntartotta? És ha csak a hitközségi alkalmazottaktól követeljük meg a törvények szigorú megtartását, de a hitközség tagjainak szabad kezét engedünk e kérdésben, nem fog-e ez a rendszer a legteljesebb hypokrizisre vezetni és olyan anomáliákra, amilyenre pl. serdülő koromból emlékszem, hogy egy nagy orthodox hitközség roshakolja — duszgadzad ember, politikai tényező, mert ez volt akkor a fontos — éppen világos szombati napon indult el kéjuazásra Palesztinába?!

Erdethető kérdések, amelyekre ki-ki maga igyekezzék feleletet keresni. Egy dologra azonban én szeretnék megfelelni: Nem hiszek abban az orthodox igazságban, hogy a zsidó népet csak a vallás konzerválja napjainkig. A zsidóság sosem volt csak vallás, hanem az idők folyamán sajátosan kifejlődött *népi egység*, amelynek fennmaradását nem csak vallás biztosította, hanem egészen a mult század közepéig gyakorlati autonóm jogszolgáltatása, sajátos gazdasági rendszere is és mindenek fölött az öt körülvevő környezeti gyűlölete és az ezzel szemben kiépített védekezés.

Mondom, nem hiszek az említett orthodox tészisben, hogy csak a vallás mentett meg minket az elmerüléstől és nem hinnék benne akkor sem ha a zsidó nép 80 százaléka ragaszkodék a *Sulchan Aruch*-hoz. De hisz épp az ellenkezőjét tapasztalom. A 17 milliónyi népek talán csak 20 százaléka ragaszkodik a *Sulchan Aruch*-hoz (azt hiszem, hogy sokat mondat ezzel a szózmal!) annak sem minden paragrafusához. És ha holnap minden átmenet nélkül egy-szerre — mert tulajdonképpen csak így lehet tiszta — nem részletekben, mint ahogy az ember egy számlát kifizet — szóval, ha minden átmenet nélkül népkünk minden tagja aszerint rendezné be életét, ahogy ezt egy chassid rabbi előírta, a nyomában keletkező páratlan zsidó existenciális összekomlás menten beigazolná, hogy mennyi az abszurditás egy ilyen kívánságban. A gazdasági élet keserves versenyében évtizedek fáradságával és szorgalmával megszerzett legjobb pozíciókat kellene konkurensaink sőt ellenségeinknek átengednünk és a nyomában fakadó világraszóló kacajban több volna a chillul-hasem, mint a kiddush-hasem.

A halacha mestereinek nem volt szabad olyat követelniük, amiben őket a nép nagyobb része nem tudta követni. Ezért tanították a régiék: „*En gozrin uzera al hacibbur, ela em ken rov cibbur jecholim laomod ba*”. Nem szabad olyan intézkedéseket hozni, amiket a nép nagyobb része nem képes teljesíteni és *En matrichin egy hacibbur joter midat*”. Nem szabad a közösséget túlságosan megterhelni.

Ugy látszik nem ok nélkül fakadt ki *Bialik* évekket ezelőtt ebben az elkeseredett felkiáltásban: *Pászka hahalacha méjiszrael! Measzunt a jörvényalkotás Izraelban!* A halacha mai és tegnapi mesterei már régóta nem szolgálják egész Izrael érdekeit, mert az *Élet* könyörtelen nehézségeivel szemben nem könnyítettek a jármon, amelyet a *Galut* — függetlenül a Tántól — különben is hallhatatlanul megnehezített.

Szeretném, ha tévednék ebben a megítélésomban és szeretném, ha szabadulni tudnék attól az érzésemről, hogy Izrael fiait egykor még keservesen számon fogják kérni a halacha mestereitől azt a kényelmes álláspontot, amelyről *veginázték tömegek szenvedéseit és eltűriék Izrael szétesését*, orthodox szempontból *milliók elszakadását és fejükre fogják még olvasni azokat a szemrehányásokat*, amiket *Ezekiel* próféta könyvének 37. fejezete őrzött meg számunkra.

Kánikulai pogrom-uszítások Kelet Európában

Kezdehetjük talán mindjárt idehaza. Igaz, hogy most a választások során nálunk ez nem feltűnő, mert ilyenkor még a kormány sem bánik éppen keztyüs kézzel az ellenzéki pártokkal. Ide s tova 10 halálos áldozata és számos súlyos sebesültje van eddig a választási előkészületeknek és még mindig nem vagyunk egészen túl rajta. Ha tehát *Corneliu Zelean Codreanu* is teljes harci formáját játssa ki, ez csak logikus következménye annak az elnéző politikának, amelyet a mindenkori kormányok vele szemben tanusítanak. Az utóbbi időben különösen a moldovai falvakban ütötte föl tanyáját *Codreanu* ahol a választási propaganda jogcime alatt pogromra uszítja a szegény parasztságot. *Codreanu* egyikos uszításai már annyira túlfűtöttek, hogy a liberális sajtó orrganum, a *Vitorul* is figyelmezteti a kormányt *Codreanu* ártalmatlanná tételére. A *Vitorul* emlékeztet arra, hogy az 1907-es paraszforradalom is zsidó pogrommal kezdődött és később az elszabadult szenvedélyek már a keresztény vagyonokra is rávetették magukat. Az antiszemita uszítás következtében akkor több ezer román paraszt halotta volt a lazadásnak, amelyet végül a kormány kénytelen volt vérbefojtani.

Ebben sem követtek egykori mestereiket, akik tudvalegőleg részesei voltak koruk műveltségének. (Ramban. A *Szinjedron* tagjai.) Egy történet aztán, hogy a zsidó nép 80 százaléka kivonta magát részínt tudatosan, részínt az *Élet* kényszerítő hatása alatt, vezetésük alól és a mai ifjúság tulnyomó része halali sem akar arról, hogy jövendő sorsát kezükre bizza.

Az öregnekek és ifjaknak az a töredéke, amely még hallgat tanításukra és visszasírja az állapódásokat, annyira összezűgörodozt, hogy *közlebb áll egy zsidó szerka, mint a zsidó vallás fogalmához* és ha közben meg nem változik és az *Ejehet* nem alkalmazkodik a halacha mai mestereinek a mentalitása, a legjobb uton halad e töredék arra felé, hogy *sorsa azonos legyen a Karaiták sorsával, hogy a haladó élet sodrával szemben mindjobban és jobban elszigetelődjék Izrael tengerében*.

Az a régi recept, mely jó volt Palesztina számára a Talmud összegyűjtése előtt és amely az *irrot Tan* interpretációját a fejlődő eleven *Ejehet* bizta, talán jó recept lesz a palesztinai jisiv számára 50—100 év múlva, de a *Galut* zsidósága számára, ahol annyi veszély *Scillaja* és *Charibaise*, kök hullámzik a lelkünk, nem alkalmas. Mint minden zsidó kérdésben, úgy ebben is jó utmutatás várhatunk az ercciszráeli zsidóságtól, de majd csak később, ha megindul ott nagyobb tömegekben az autonóm fejlődés.

Chuc-laqce számára pedig nincs receptem! Ennek elkesztésére mások hivatottak! Annait azonban jövezzünk meg magunknak, hogy *nincs közösség, nincs nép, mely szét ne esne, mely létét tartósan biztosítani tudná halacha nélkül*, saját szabálvai és törvényei nélkül és páratlan lelkirore, az önállóságra és a rabságban is a helyő szabadság imponáló szeretettel valj az a hűség, amellyel öseink kitarottak a halacha régi mesterei mellett. *Egy szép fennmaradásához nem elegendő a szép szavak, a hurré nacionalizmus! Halachára van szükség, tetteket, életrendet elővő törvényekre. De ennek a halachának ojjannak kell lennie, hogy felfigyeljen rá és kövesse a nép többsége. Ha egy nép többsége elfordul meglévő törvényeitől, akkor nem csak a néphez, de a törvényekben is kevesedő a hiba.*

Amely pogrom játszódott le a Rowno—Lodzi vonalon is. Zsidó kereskedők igyekeztek a közeleli vásárra porfajkálkál és egy antiszemita társaság kövekkal, késekkel és otmosbotokkal megtámadta és véresre verte a kereskedőket. Herschleib 30 éves és Hochspiegel 60 éves zsidó kereskedőket súlyos állapotban szállították a kórházba, azonban éltbe maradásukhoz nem sok reményt fűztek az orvosok.

Amely pogrom játszódott le a Rowno—Lodzi vonalon is. Zsidó kereskedők igyekeztek a közeleli vásárra porfajkálkál és egy antiszemita társaság kövekkal, késekkel és otmosbotokkal megtámadta és véresre verte a kereskedőket. Herschleib 30 éves és Hochspiegel 60 éves zsidó kereskedőket súlyos állapotban szállították a kórházba, azonban éltbe maradásukhoz nem sok reményt fűztek az orvosok.

Amely pogrom játszódott le a Rowno—Lodzi vonalon is. Zsidó kereskedők igyekeztek a közeleli vásárra porfajkálkál és egy antiszemita társaság kövekkal, késekkel és otmosbotokkal megtámadta és véresre verte a kereskedőket. Herschleib 30 éves és Hochspiegel 60 éves zsidó kereskedőket súlyos állapotban szállították a kórházba, azonban éltbe maradásukhoz nem sok reményt fűztek az orvosok.

Amely pogrom játszódott le a Rowno—Lodzi vonalon is. Zsidó kereskedők igyekeztek a közeleli vásárra porfajkálkál és egy antiszemita társaság kövekkal, késekkel és otmosbotokkal megtámadta és véresre verte a kereskedőket. Herschleib 30 éves és Hochspiegel 60 éves zsidó kereskedőket súlyos állapotban szállították a kórházba, azonban éltbe maradásukhoz nem sok reményt fűztek az orvosok.

A zsidó munkaadó nem bocsájthatja el — antiszemita alkalmazottját

Berlin. Az elmúlt héten a berlini munkaügyi bíróság igen érdekes és jellemző ítéletet hozott, amelyben kimondja, hogy a zsidó munkaadónak nem áll jogában alkalmazottját azért elbocsájtani, mert annak elvi meggyőződése az antiszemizmus. A konkrét helyzet a következő: Egy berlini zsidó nagykereskedés, amely több alkalmazottat foglalkoztat, többek között könyvelői minőségben egy keresztény háborus rokkantot is alkalmazott, aki a porosz választások lezajlása után, amikor a nemzetiszocialisták oly hatalmas erőről tettek tanúságot, igen vidám hangulatban jött az irodába és az üzleti kliensekkel nem volt hajlandó csak a választási eredményekről tárgyalni. A választási megbeszélések során többek között ilyen kijelentéseket is tett: „A zsidóknak és választások után bűdös lesz Németországban a levegő”. Az agresszív könyvelő azonban nem elégedett meg a kiszólásokkal, hanem durván sértette meg azokat, akik nem akartak vele egyetérteni. A zsidó hivatalnokok kollégáit brutálitással után nem akartak többé együtt dolgozni vele, mire a pénztár kifizette az antiszemita horogkeresztes havi járulékoságát és elbocsájtotta. A munkaügyi bíróság utján az elbocsájtott tisztviselő pert indított a cég ellen és a bíróság ítéletében el is marasztalta a zsidó nagykereskedőket. Mínt hogy nem lát fennforogni olyan okokat, amelyek indokolták tennék a felmondást, kötelezi a céget az elbocsájtott tisztviselő újra való felvételére. A hivatalnok, ha tett is sértő megállapításokat, ezt nem tendenciózusan tette, hanem csak a választási eredményekkel előállított konkrét helyzetet elemelte. Az elítelt zsidó cég az országos munkaügyi bírósághoz felebbezést jelentett be.

A bécsi zsidó hitközség nagy öröksége

Bécs. Napokban hozták nyilvánosságra a néhány hónappal ezelőtt elhunyt *Jaques Weiner* zsidó gyárosnak végrendeletét, amelyben több millió sillinges vagyona örökösének, fiát *Paul Weiner* teszi meg. A végrendelet azonban egy igen érdekes szakaszt is tartalmaz, amely rendkívüli körülmények között a bécsi hitközséget és *Chebra Kadischa* mondja ki a *Weiner* vagyon örökösének.

A végrendelet értelmében, amennyiben *Paul Weiner* nem egy meghatározott nőt vesz el feleségül, vagy más házasság esetében a házasság gyermektelen marad, úgy az örökség kétharmada a hitközséget, míg egyharmada a *Chebra Kadischat* illeti meg.

Paul Weiner, mint értesülünk a végrendelet felbontása után felkereste a hitközség vezetőjét, hogy tekintsenek el az örökségő különös kivánságától és 100.000 silling kiegészítet eljében mondjanak le jogaikról. A vezetőség körében teljes megértést keltett a törvényes örökös kivánsága és — a bécsi zsidó sajtó híradása szerint — a legnagyobb valószínűséggel megállapodnak *Paul Weiner*rel, a milliós vagyon örökösével. A hitközség keretében vannak azonban olyan vélemények is, hogy bármennyire különös az elhunyt *Jaques Weiner* végrendelete, kegyeletértés volna vele szemben az, ha a hitközség külön megállapodás alapján kijátssza az elhunyt utolsó akaratát. A jelek szerint még nagy harcok várhatók a *Weiner*-örökség körül, amely oly váratlanul esett a hitközség ölébe és amely épp oly váratlanul ki is csuszhatik belőle.

FÉRFISZÖVET különlegességek
bámulatos olcsó
leszállított árakban
Havas & Grünfeld
posztóáruházában
Str. Avram Iancu (Kossuth utca 8)
Engross Endetairl
Cégünk szolidaságáról kérjük meggyőződni

E Z Ü S T
menorák Harang
gyertyatartók, vedjegy
serlegek,
evőeszközök,
templomi kezgyszerek,
bármily művészi kivitelben
legolcsóbb árban.
G y á r t á s a és eladása:
„TACAMUL”
e z ü s t á r u gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u. 6)

BUZIÁS GYÓGYFÜRDŐ (ROMÁN NAUHEIM)
páratlan szénsavas radioactiv sós-vasas forrásvízekkel
Biztos gyógyhatású szervi, elhízásos, érelmeszesedés szív- és vérkeringési zavaroknál, vesebaj, vérszegénység, izomcsúsz, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén.
Női betegség a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépett idegbajok (Tabes etc.) esetében legjobb eredménnyel.
Természetes szénsavas sós-vasas fürdők, ivókurák, szakszerű orvosi kezelés kintő konyha, elsőrendű szállókat, diétás penziók mérsékelt árrakkal.
Uj modern napfényes stranddal. — Fürdőidény május 15-től október 1-ig.
Prospektust, felvilágosítást szívesen küld:
MUSCHONG BUZIÁS GYÓGYFÜRDŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Fürdőigazgatóság, Buziás, Bánát.
Az idén minden olcsóbb mint tavaly! Az idén minden olcsóbb mint tavaly!

RÖVID HIREK

DORTMUND. Több felfegyverzett nemzetiszocialista behatolt az itteni zsinagógába és számos revolverlövést adtak le. Szerencsére a kővesek senkit sem sebesítettek meg. A rendőrség az egész társaságot őrizetbe vette.

TOKIO. Japán fővárosában Shonun Sakio politikus kezdeményezésére egy szervezet alakult melynek célja a „kiválasztott zsidó nép” reneszánsz magzatjának támogatása.

CHEMNITZ. A zsinagóga 24 ablakát ismeretlen tettesek éjnek idején összezúzták.

BERLIN. A németországi zsidó segélybizottság akcióit vezetett be, a bukovinai és beszterbi ársvizkatasztrófa zsidó áldozatainak felsegélyezésére. — Az elmúlt héten megtörtént a 125-ik temetőgyűlés Németországban. Trierben 15 sírkövet romboltak össze a horogkeresztesek.

HAIFA. Az angol zsidók kolóniája, a Kerkur közelében ásatásokat végeztek és 160 méter mélyen kitűnő forrás vizre bukkantak. Ezzel egy csapásra megoldódott a Kerkur kolónia vízproblémája, amely eddig nagyon sok gondot okozott a mezőgazdasági munkáljakban is.

JERUZSÁLEM. A Keren Kajemeth jeruzsálemi központja Báró Hirsch Mór, nagy zsidó filanrop 100 éves születésének évfordulójára alkalmából egy „Báró Hirsch” kolóniát alapított. Minthogy a kormány nem nyújtott segítséget a nagy szükségben szenvedő emek-izreeli zsidó kórház számára, a kórház kénytelen volt kapuit az elmúlt héten bezárni.

MUNKÁCS. A Chevra Kadischa az ottani cionista gimnázium kitűnően vezetett növendékeinek nagyobb jutalmat osztott szét.

BEŁGRÁD. A jugoszláviai népszámlálás szerint az országban összesen 79.800 zsidó él, amely a lakosság 0,6%-át teszi. Tíz évvel ezelőtt csak 64.159 volt a jugoszláviai zsidók száma.

BUKAREST. Romániában és Lengyelországban az idén 30—35000 gyermek és beteg gyermeket visznek nyaralni. Erre a célra a Joint Romániában 5500 dollárt, míg Lengyelországban 20 ezer dollárt adott.

TEL-AVIV. A városi tanács kizárólag a középosztályhoz tartozó végrehajtóbizottságot választotta. A munkáspárt azon kérését, hogy legalább egy helyet biztosítsanak számukra — elvetették. 8 zsidótól, akik kommunista propagandát űztek a kormány az állampolgársági jogot megvonta.

PRÁGA. Abrahám T. Ratschesky, amerikai meghatalmazott miniszter, ki már hosszabb idő óta képviselte az USA-t Prágában, elhagyta a cseh fővárost. Ratschesky most visszatér Amerikába.

CORDOVA. A Spanyol kormány elhatározta, hogy a történelmi emlékü cordovai zsinagógát visszaadja a rendeltetének.

PÁRIS. Az elmúlt héten 90 zsidó munkás speciálista indult el a párisi szovjetkövetéségre Oroszországba, hol a birodalmi kolónián helyezkednek el. A szovjet követéség fejeként 600 frank költséget adott a zsidó munkásoknak és mindannyiukkal 2 éves szerződést kötött.

RÓMA. Az olasz sajtó az utóbbi időben sokat foglalkozott a kitéréséssel és a zsidók, valamint a keresztények között történő vegyes házasságok nem csak a zsidó népi szellemre kapcsolódott már a polémiába, míg legutóbb prof. dr. Angelo Sacerdoti római főrabbi is nyilatkozott és kijelentette, hogy a vegyes házasságok nem csak a zsidó népi szellemre károsak, de jelentékeny mértékben ártanak a keresztény népeknek is, mert az ilyen családi egységek ássák alá legjobban az ősi vallási szokásokat és morált.

SZÓFIA. Megirtuk, hogy Kalpaktschif anizemita terroristát a bíróság az elmúlt héten elítélte. Kalpaktschifet a tárgyaláson dr. Bassarboff liberális vezető politikusi védte, aki a legdurvább vádakokat szórta a per során a zsidókra. A liberális párt zsidó tagjai azzal vádaskoztak Bassarboff fellépésére, hogy demonstratív testületileg kiléptek a pártból. A párt vezetősége minden eszközt megragadott arra, hogy visszatartsa zsidó tagjait, azonban ezek csak abban az esetben voltak hajlandók a vezetőség kérésének eleget tenni, ha Bassarboffot eltávolítják a párt élénél.

Egy híres orvostanár előadása a rituális metszésről

Nemrégiben az angol Alsóházban u. n. „Human Bill” terjesztettek be az állatok levágatásának szabályzására. Ez alkalommal Dr. Hertz, Anglia főrabijja elnökléte alatt zsidó előkezőségi gyűlést tartottak, amelynek fénypontja volt Sr. Leonard Hill híres patológus előadása a sechitáról.

Szigoruan tudományos alapon mutatta meg, hogy a sechita ellen felhozott vádak a kifogások nem helytállóak. Szerinte a zsidó sechita a leg-humánusabb metszési módszer. A kés rendkívül éles, a vágás mozdulata gyors, teljesen fájdalommentes; a beálló vérvesztesség folytán az agy a véről kiürül, az öntudat rögtön megszűnik. A többi módszerek, a taglóval, vagy villamos sággal való elkábítás egyáltalán nem humánus s sokkal nagyobb kínt okoz az állatnak, mint a rituális metszés.

Mozi

HEYMAN SZINKÖR MŰSORA.

Péntek, szombat, vasárnap, hétfő: *Kisasszony*. Izgalmas színmű az orosz népeletről zenével, táncokkal. Természetes északi sarki felvétel! Egy kormányozható léghajó küzdelme a jégmezőkön. Főszereplők: Jeanette Mac-Donald és John Carriek.

TAKARITÁSRA

festék-, lacc- és kefeáru valamint a világhírű „Express” poloskairtót és „Express” Magasfényt, mely butorát újja varázsolja; legolcsóbban csak **STERN S. ENDRE** kefégyáros és festéknyereskedőnél szerkezheti.

ORADEA
Strada Nicolae Iorga (Zsidófa-ucca) 10
Telefon 578 Telefon 378

PRIMARIA MUNICIPIULUI ORADEA
Serviciul Economic
No. 19444—1932.

PUBLICATIUNE.

Se aduce la cunostinta celor interesati, ca in ziua de 1. August, anul 1932, dela orele 10 pana la 12. se va tine licitatie publica in sala mica de sedinta a Primariei etaj I, camera Noa. 1. pentru asigurarea a 2 automobile de incendiu si a 1 buc. automobil de salvare pe timp un an. Licitatia se va tine in conformitate cu art. 88—110 inclusiv din legea C. P. regulamentul O. C. L. si norme publicata in Monitorul Oficial No. 127, din 4 Ianuarie 1931.

Toate persoanele cari vor lua parte la licitatie vor depune pe langa oferta si o garanta de 5 % din suma oferita pe un an, iar oferta se va face numai in conformitate cu caietul de sarcini care poate fi vazut in ficare zi in orele oficose la Serviciul Economic al Primariei etaj I, camera No. 26. si pe tabela de publicatiuni dela intrarea in edificiul Primariei

Ofertele prezentate nu sunt obligatorii pentru Primarie.

Oradea, la 16. Iulie 1932.

PRIMARIA.

Olcson és jól vásárolhat

harisnyát, kesztyűt, férfi-inget, nyakkendőt, bébicikket és rövidrukat

Szenszki Miklós-nál

Saspassage (ORADEA)

A Néptünkben feladott hirdetés biztos eredménnyel jár.

ZSIDÓ HUMOR és történetek nagyjainkról

JÓCSELEKEDET HOSSZABBITJA MEG AZ ÉLETET.

A berdicevi Lévi Jichak, mikor Jomkipur kimenetejekor, este a templomból távozott, így szólott hivelhez:

— Tudjátok meg: az életnek vége és ebben az órában távoznom kellene a földi világból. De mélységesen elszomorított, hogy akkor nem tarthatnám meg a szuktot és az eszrog két drága parancsát. Imádkoztam tehát, nyújtsa meg életemet az Ur a sátoros ünnepig és Ő meghallgatta könyörgésemet...

Igy történt. A Tóra örömmünnepe után a rabbi agynak eseti és másnap elszállott a lelke...

A TIZEDIK...

Rabbi Áron, a nagy „Rav” fia, péntek este a frigyláda előtt imádkozott. Az Istentisztelet után hazament chszideusával, megszentelte a szombatot és így szólott hozzájuk:

— Mikor a szombat beköszöntött. Balsem tov leszállott a magasságokból és így beszélt hozzám: „Gonosz végezt fenyegeti Izráel fiát, de én közbeléptem, hogy tiz caddik halála fordítsa el főjöttük a gonosz végeztet. Kilencen már elkölöztek közülük: akarsz-e a tizedik lenni?” Azt mondtam: akárok.

Az utolsó szónál rabbi Áron hátrahanyatlott, lehuntya szemét és lelke az örökkévalóságba szenderült...

HA EGY VEZÉR ELHULL...

Az ulanovi rabbi utolsó küzdelmét vivta a halálal. Jó barátja volt a ropcsi caddiknak, aki háza ablakából gyönyörködve nézte, amint chszideusai a Tóra örömmünnepe vidáman jártak a táncot. A rabbi hirtelen fejemet a karját, mire a tánc abbanmaradt. Látszott a caddik arcán, hogy rossz hirt kaphatott, de magához tért és lekábított embereire:

— Ha a csatában elhult egy vezér, felbomlik-e a katonák rendje? Nem! Tovább folyik a harc!... Táncoljatok vigadjatok!

Utóbb kitudódott, hogy abban az órában halt meg az ulanovi rabbi...

A VESZEDELEM PILLANATÁBAN.

A geri caddik, aki egy meghiit emberévek hajtatót a lejtos hegyi uton lefejt, észrevette, hogy utitársa arca el-elványodott, amikor a mélysegt lájja maga elől. A rabbi arca azonban nyugodt volt, félelmet, ijedtséget nem árult el.

— Hogy van az, mester — kérdezte a megrettent utitárs — hogy a veszélytől nem reszkelesz?

— Aki a veszedelmet minden pillanatban érzi — felelte a caddik — azt az élet semmiféle szörnyü perce nem tudja megrendíteni...

ISZENT DOLGOKRÓL KEVESET

BESZÉLNEK

Ezékijel rabbit még fiatalon megválasztották jávai pappá. Az egész község égő kíváncsisággal várta az elközeledő szombatot, hogy a rabbi magyarázatát meghallgassa, de Ezékijel nem prédikált. A harmadik szombaton azután a község előjárói, akik asztala körül ültek, megkértek, magyarázzon nekik valamit a Tórából. A rabbi ekkor elővette a bibliát, fellapozta a hetü szakaszt s leolvasta nekik elejétől végig. Azután így szólott:

— Ez az Isten Tórája, szent és nekem nincs jogom beszélni róla.

Azzal megcsókolta a könyvet és visszatette a helyére.

GABONASZÁK

minden mennyiségben és minőségben Olcsó árakon, SPITZER zsákkezeskedőnél. Vízmentesponyva, felvonóheveder, kévekető-mánila, locsolótömlőlerakat. Nyugágynak, keriszek, napellenzőredőny és rolettavásznak nagy választékban. Fióküzlet: Satu-Mare. TELEFON: 434.

Tipografija CICERO könyvnyomda, Oradea Str. Prncipele Mihai (Gerliczy-u.) 2. szám.

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Teatrului No. 4

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő: WASSERSTROM SANDOR
Felelős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei magánosoknak 250 L, félévre 130 L, negyedévre 65 L. Külföldön 2 Dollár, Kc. 75 15, S. 19 Dinar 1 20.

Jöjjön már Hitler

A világháború folyamán sokszor megtörtént, hogy fronton levő katonák elővetétek fegyvereket és öngyilkosok lettek. Nagyon érdekes és elgondolkoztató tragédiák voltak ezek, pszichológusainak megmagyarázhatók. Inkább a biztos halál, mint a nyomorúság, mint a szenvedés önkéntes pokla, inkább a legrosszabb, de azonnal és önkéntes, mint másképen. Ez juttatja eszünkbe ez a folytonos hitlézés, amellyel a világsajtó tele van állanóján. Jön a numus. Jön Hitler és vége a világnak. Há az mondják mi zsidók, akik csak rosszat várharunk a kulturreberiség eme bestinak keresztelt mészölőgödijétől, hogy jöjjön már uralomra. Június 31-én választ Németország, és Hitlernek nagy reménye van arra, hogy ezzel kezébe kerül a hatalom. Hát jöjjön. Még ha a világ zsidósága számára ez egy olyan fegyvert jelent, amelyet az ekkeseredt katona kezében a háború folyamán. De nem bírjuk tovább ezt a lelket-tesztelő idegbőjtő várgázost. Jöjjön Hitler és tegyen amit akar. Sokkal rosszabb már nem lehet. És ha Czura ur is szövetkezni akar vele, ám tegye. Legyen meg az akaratja. Legalább mi is tudni fogjuk, hányadán állunk. Hozzászoklattak bennünket a legutolsó két évztedben, hogy minden lehetetlenből — lehetséges lesz idők folyamán. Minden örületben van reniszter. És hogy most örült világot élünk, ez senki kétségbe nem vonja. Jöjjön Hitler ebben a meleg és fullasztó júliusban és merüljön még nagyobb nyomorba, még nagyobb kétségbeesésbe ez a világ. Mert ha már Hitlerre fogunk lezülleni, talán akkor történi fog valami radikális, ebben a fél és negyed megaláztatásokat szerező világba. Hitler lók majd egyet, ezen a lomha világon. Vagy le fog vele együtt szédülni a szakadékba, vagy — felmagasztosul.

Hitközségek összefogása

Valahogy úgy vagyunk ezzel, mint mikor egy rosszul épített épülethez olyan biztonsági intézkedésekre van szükség, amelyek a tervező elmulasztott és a bennlakók kénytelenek bizonyos helyeken „megerősítéseket” eszközölni. De ezek úgy legyenek konstruálva, hogy ha nagyon is dűlledézik az épület, a traverzek méris álljanak. A felépített épület a Központi Iroda. Sok benne a habarcs, kevés a beton és az erdélyi hitközségek kohezionális erejét közös gondolattal vastraverze sem tartja össze. Ezért kell mosy ez a gyengén épült épületet, amely monumentálisnak készült, de rosszul sikerült, egy olyan szervezeti alátámasztani, amely biztosíthatja fennállását, de emellett olyan szerv is legyen, amely a maga jában is meg tud állani, ha annak szükségét fogja érezni az erdélyi ortodoxia. A hitközségek gazdasági szervezkedésére gondolunk. Amig a „nagy épület” léte 50 barmis libabélyegek bevezetésétől függ és annak fennmaradásán tüzőn vizen, saktérekben való szvervevényeségén keresztül lehetséges csupán, akkor kell jönni alapjaiban is sokkal jobban megteremtett gazdasági összefogó erőnek, amely a hitközségek nehezét léti mégis biztosítani tudja. Két évvel ezelőt ez az akció megfenelett, részben a közöny, részben pedig egyes megindított tukkombandit takfikázás folytán. Most már minden felőlő ténnyéző láthatja, hogy így nem lehet tovább állni. Vagy összefog minden jobb erő, ebben a rendkívül fontos missziót teljesítendő szerven,

Amit szabad Jupiternek...

Nagyvárán nagy és méltó felülmest kellett multheti cikkünk, amelyben a váradi lista összedlítés és egyéb zsidópárti kulisszajáratok vittünk a nyilvánosság elé. Már réai elvünk és etől senki sem fog eltérteni bennünket, hogy minden seb csak akkor gyógyulhat, ha nem hagyjuk elgyenyeseadni. Csak akkor lehet egészséges a test, ha az úszköcsödést megakadályozzuk. Nekünk a Zsidó Párt, mint olyan, sokalta szentebb, semhogy kicsinyes nézőpontok miatt, annak egészségesse tétele érdekében ne vágnak mélyebben operáló késünkkel (thát tollunkkal) ott és akkor, ahol annak szükségét látjuk. Mert mi jónak láttuk a nyilvánosság elé vinni azt, amit itrtunk, és a párt érdekében történt. De semmi esetre sem azért, hogy egyes magyarpárti zsidók és azok organumai ebből lakmározzanak és izléstelen támadásaikhoz túllünk nyervejnek tápor. Ha egy család vitatkozik, azért azok szerethetik egymást. A szomszédnak mégsem kell odaállni az ablak alá és hahotázva utaságnolni az arvajáróknak, hogy ni-mi ezek már ölké egymást. Ami közöttünk történi az belső intern, mondhatni „családi” ügy. Menjének el az ablakunk alól azok, akik szeretik a perpatvart, mert ök akarnak hasznólni hazni belőle. Nem nekik való ez a vita és nem is rájuk tartozik. Ez a mi belső ügyünk és ebből a vitából az egészségesebb és megerősödött Zsidó Pártnak kell kikérülni. Még akkor is, ha elleneink az ellenkezőjét szeretjük.

Érdekes mentalitás

Lapunk multheti számában dr. Kohányi Rózso professor illusztris tollából egy hosszadalmas jelenet meg, amely cikknek egyes kitételeihez vallási szempontból számos ellenvélemény érkezett hozzánk. Lapunk szelleme is megkívánta volna, hogy a cikknek az ortodoxiára ártalmas kitételei törvéssenek, de lapunk főszerkesztőjének átvallotta folytat és tekintetben súlyos mulasztás történt. Ez alkalomból a legnyomatékosabban fel kell hívjuk olvasóink figyelmét a következő tényre: Dr. Kohányi egy anketunkhoz szólott hozzá, amelynek az volt a célja, hogy egy nagy etvi kérdést minden olialról világítson meg. Vajjon intézményes vagy egyéni vallásosság dönti el az ortodoxia lényegét. Ez volt a feladott kérdés. Ha mi ennél a kérdésnél szabad teret engedünk a véleménynyilvánításnak, ez azt jelenti, hogy a legerősebb chszidikus felfogástól a legmodernebbig, mindenki véleményét respektálni kell. De ez még nem jelenti azt, hogy a cikkek bármelyik kitételével, bármily szempontból is lapunk, mint olyan, azonosítan magát. Kijelentjük ezen a helyen, hogy névalárással el látott cikkéért, amelyek lapunkban megjelennek, csakis a cikk írója felel és semmi esetre sem jelenti a lap állásfoglalását, irányát vagy véleményét. S. hogy ez mennyire így van, azt legjobban azaz bizonyíthatjuk, hogy bármelyik olvasónak a témáról megírtó ellentétes felfogásnak is készséggel helyet adunk lapunk hasábjain. Természetes az is, hogy egyetlen zsidó testvérünknek sem akarta az illusztris cikkíró, még kevésbé lapunk szerkesztői, vallási felfogását, érzékenységét sérteni.

A Központi Iroda elévült iratok alapján akarja megsemmisíteni a szatmári hitközséget

A szatmári hitközség vezetősége kézhez kapta a központi iroda azon értesítését, amely a féljufürdői határozatot tartalmazza. A határozat így hangzik:

„A jelenlegi szatmári hitközségi vezetőségnek 30 napi határidő adatik, mely időn belül köteles egy új választást elrendelni a pszákbeszédin és a központi iroda 196—931. számú átírata értelmében és további 30 nap alatt ezt végrehajtani. Ha ez nem történe meg, akkor az előjáróság a szervezeti szabályok értelmében hivatalból fel van menve és a mejszőknek tilos ezen előjáróságot által kiadótt gabelajegyekre vágni, hanem az ellenpárt belülit egy ideiglenes vezetőséget, melynek a vágásra vonatkozó rendelkezését a mejszők követni tartoznak, míg egy szabályos választás nem vitéjk végbe. Ha a felmentett előjáróság más mejszőket alkalmazna, ezek örök időre ászerolva vannak az Iroda választmányára részéről. Ettől eljérintve kijelöltek egy a segésvári főrabbi, Jozzovius sziget, Erdengyil dőst és Ullmann Mayer váradi urakból álló bizottság elv feladattal, hogy ott kíséreljék meg a bckés eljézését. A központi iroda a vonatkozó iratokat kiadja a bizottságnak, a minthogy a hitközség is köteles annak kívánságára minden adatot és iratot rendelkezésére bo-

csátani és a hitközség könyveibe való betekintést engedélyezni.”

A jogfosztó határozathoz illejekos helyről következő kommentárt fűzük: A szatmári hitközség fennállása alatt csak egyetlen eset ismeretes, amikor a központi iroda egy szabályosan megválasztott vezetőséget lemondásra kényszerített. Ez a hitközség kéttéválása előtt történt és utána nyomban bekövetkezett a szatmári satusquo hitközség megalakulása. Ilyen súlyos határozatra a hitközség történetének utolsó három évtizede alatt még nem volt példa. A féljufürdői határozat nem hivatkozik semmiféle jndokokra, csupán a rabbiválasztás ügyében hozott rabbibirósági ítéletet és a központi iroda 196—931. sz. átíratait említi, mint jogforrást. Azonban mindez csak misszifikáció és egy erőszakos cselekmények palástolása. Ugyanis a pszákbeszéd már régen hatályát veszítette. A pszák tényleg tartalmazott valami rendelkezést az 1929-iki hitközségi választásokra vonatkozólag, ami azonban csupán az akkori hitközség ügyeit jntéző interjmar bizottságra vonatkozott, igaz ugyan, hogy az interjmar bizottság kikötötte, hogy a pszák nem tartalmazhat semmiféle megkötést a hitközségi vezetős kérdésében, mert ezáltal kolliozó jöhetne létre a misszteriummal és a pszák nem is volna végrehajtó. De a rabbi bíróság